

PRIVREDA u doba korone

Danas

utorak, 4. avgust 2020.

Norwegian Embassy
Belgrade

Strana II

Foto: BETAPHOTO DRAGAN GOJIC

Kako su preživeli vanredno stanje u Banatu?

Da su poljoprivrednici poštovali policijski čas, Srbija bi bila gladna

Strana II SA CLARÁ

Foto: EPA-EFE ANTONIO BAT

Salonima
venčanica u Srbiji
preti katanac

Strana IV

Foto: BETAPHOTO DRAGAN GOJIC

Korona dovela
do pomame
za biciklima

Strana III

Foto: BETAPHOTO Milan Timotic

Povratak taksista
u redovan rad
tek 2021.

Predstavnice ove industrije mole državu za pomoć

Salonima venčаницa u Srbiji prethodi katanac

Nemamo više od čega da platimo doprinose, niti da platimo kiriju, niti radnike, u takvoj smo situaciji da možemo samo da stavimo ključ u bravu, ukoliko nam država ne pomogne.

Zato je ovo vapaj za pomoć, svih nas iz cele Srbije, kažu za Danas predstavnice salona venčаницa Srbije, koje od početka godine nisu imale posla, jer su svadbe, okupljanja i ceremonije, zbog izbijanja pandemije koronavirusa, otkazane.

Naime, u martu kada je trebalo da „počnu“ venčanja, u Srbiji je „počela“ korona. Kako objašnjavaju predstavnice, njihov posao je sezonski, a sezona svadbi počinje upravo u proleće i traje do oktobra, a za vreme posta se ne radi.

Predstavnice salona venčаницa već uviđaju da do kraja godine za njih neće biti posla.

Sve je stalo do daljnjeg, najverovatnije do maja sledeće godine venčanja neće biti, a mi treba da preživimo - žale se one.

Kako kažu, sa problema se suočavaju još od početka godine,

zimu nisu prezimile „kako treba“, a potom su ušle u period vanrednog stanja - sve je bilo zatvoreno.

- Došli smo do te situacije da više ne znamo kako ćemo. Držimo salone otvorenim, a niko od nas dinar jedan nije zaradio za ovu godinu - kažu predstavnice salona.

One se ne slažu sa merama od 18.000 koje im je država dodelila, i mole za adekvatniju pomoć - otpisivanje poreza i doprinosa.

Pomoć koju od države tražimo je da nam se otpiše porezi i doprinosi, da bismo mogli da opstanemo - ističu one i objašnjavaju da tokom ove godine nisu ništa zaradile, a sezona prolazi. U neizvesnosti su, jer ne znaju kada će venčanja ponovo početi da se održavaju, a samim tim i one da zarađuju.

Prema njihovim rečima, samo u Beogradu postoji pedesetak salona venčаницa, ali su se apelu za državnu pomoć priključili saloni iz cele Srbije, pa je više od 130 njih u ovoj grupi i u istom problemu.

- Ne tražimo ništa nereavno,

tražimo da preživimo ovaj period korone. Ne tražimo od države da pusti svadbe, niti da dozvoli slavlje, znamo kakva je situacija i znamo šta se dešava ovde i u svetu. Molimo državu da nam otpiše poreze i doprinose. Ukoliko nam to ne omogući, zatvorićemo, otići ćemo na bi-

ro, opet, na teret države - zaključuju one i ukazuju da su tri salona već zatvorena, i da će ih biti još ako im se ne pomogne.

Napominju i to da nemaju od čega da plate radnike, socijalno, da su u branši sve žene, a neke od njih i samohrane majke koje oplaćuju kredite i stanove.

Pomoć traže samo za ovaj period u kome su onemogućene da posluju i primećuju da je njihova branša jedna od najugroženijih u ovom periodu pandemije korone, jer napominju da ugostitelji i frizeri uspevaju povremeno bar nešto da zarade, dok one baš ništa.

Ljiljana Bukvić
Una Miletić

Mušterije jedva dočekale šišanje: Frizerski salon

ženski frizeri mnogo više pogođeni merama zaštite. „Ako možete da radite samo jednu klijentkinju, mnogo je manja propusna moć kod ženskih nego kod muških frizera kod kojih to sve ide brže“, kaže Babić.

Prema njegovim rečima, mere državne pomoći su iz ugla radnika dobre, ali poslodavci i dalje moraju da plate poreze i doprinose na te zarade. Možda ne odmah, ali sve to mora da se plati.

„Oni koji zapošljavaju do pet radnika njima je minimalac koji isplaćuje državu uspeo da nadoknadi donekle deo gubitaka, ali lanci salona koji zapošljavaju po 50,60 zaposlenih, kako su oni prošli kroz ovo samo oni znaju.

Ove tri plate koje država isplaćuje pomoći će budžetima zaposlenih, ali šta će biti do Nove godine niko ne može da kaže. Do kraja ove godine ne može situacija da se vrati na normalu, jer još ima ljudi koji su u strahu. Pored toga, dobar deo kolega je izgubio posao zbog nedolaska ga-

starbajtera za uskršnje praznike.

Ima frizera koji žive od dolaska naših ljudi iz inostranstva i ako ljudi budu mogli da putuju na leto onda još mogu nešto da zarade“, objašnjava Babić.

Pandemija je zadala udarac i reprezentaciji Srbije.

„Mi kao Savez frizera Srbije ostali smo bez prihoda jer nismo mogli da pravimo svoju manifestaciju, a čeka nas svetsko prvenstvo 13. septembra u Parizu koje još nije otkazano i videćemo kako ćemo otići tamo. A mi smo dva puta evropski šampioni i jednom višesampioni sveta i šta bi bilo da izgubimo kontinuitet učešća. Trebalo je da organizujemo i jednu manifestaciju kao probu za eventualnu kandidaturu za svetsko prvenstvo gde bi se videli da li smo mi u stanju to da organizujemo. Svetsko prvenstvo inače organizuju uglavnom najveće zemlje i mi bismo bili prva mala zemlja koja bi ugostila Svetsko prvenstvo“, kaže Babić.

Miloš Obradović

Kako su preživeli vanredno stanje u Banatu?

Da su poljoprivrednici poštovali policijski čas, Srbija bi bila gladna

Slavko Vukov, banatski poljoprivrednik koji obrađuje preko 70 hektara zemlje u okolini Zrenjanina, nijedan dan tokom vanrednog stanja zbog kovida virusa nije izostao iz svoje fabrike hrane na otvorenom.

Na njivu je odlazio jer agrar ima svoje rokove i svoj kalendar. Kaže da za poljoprivrednike nema olakšavajućih okolnosti, moraju na njivu kako bi prehranili porodicu i tržištu isporučili hranu.

- U martu je uputstvo Ministarstva poljoprivrede bilo haotično, da samo pčelari i voćari mogu da izlaze na njive. To je bilo neodrživo pa su propisane dozvole. Mi smo svi predali zahteve, nismo dobili odgovor ali smo valjda evidentirani. Bilo je prećutno odobreno umesto da bude javno objavljeno, jer mi moramo na njivu kako bismo proizveli hranu za sve. Uglavnom, izlazio sam na njivu traktorom kad god je trebalo i radio do kasno. Nisam imao problema. Ima to veze i sa uvreženim mišljenjem da zemlju rade sa-

Policijski „gledala kroz prste“ poljoprivrednicima

mo ljudi na selu, i samo stari ljudi, kojima treba progledati kroz prste. Ako bi se policijski čas bukvalno primenjivao na nas kao na ostale, mogli bi da se pozdravimo sa hranom svi za-

jedno - priča Slavko Vukov za Danas.

Kaže da je u vanrednim okolnostima tržište hrane specifično reagovalo, među prvim artiklima nestale su zalihe brašna.

- Nije nestao sok od maline, uz svo poštovanje svih proizvođača voća, nije čak ni mleko, nestalo je baš brašno. Kažem to jer sad imamo žetvu, rod pšenice je slabiji u proseku 25 odsto

dok je negde i 50 odsto. Kod nas u Banatu je pšenica podbala najviše, prosečan rod se kreće od 3 do 4,5 tone po hektaru. Na mojim njivama je rod neujednačen, neverovatno koliko su razlike i po tome je ova godina specifična. Iako imaju podatke sa terena, nema nikakvih zvaničnih reakcija. Otkupna cena koja se nudi i od koje zavisi naš opstanak je ponižavajuća. Država može da utiče na cenu i treba to sada da uradi. Pšenica je bitan artikal. Nama treba hitna intervencija države preko Robnih rezervi, kako bi se deo proizvedene pšenice otkupio i tržište pokrenulo a otkup pšenice doveo na nivo od 22 dinara. To je bitno i stoga jer je novac od pšenice prvi značajni priliv sredstava u godini za jednog poljoprivrednog proizvođača a zna se da su mnogi u nezavidnom položaju - objašnjava Vukov.

Iako je u sistemu PDV-a, nije koristio pomoć države, ne zapošljava nikoga već radi sam i izdržava četvoročlanu porodicu.

Za rad na njivama koristi kombajn star 20 godina i noviji traktor Džon Dir. Sada je samo na zamenu dva remena i tri diska potrošio 114.000 dinara što bi prema sadašnjim cenama bilo 6,5 tona pšenice.

S obzirom na loš rod žita u Banatu, to je količina pšenice koja je proizvedena na 1,5 hektar.

- Već godinama radimo sa minimalnim cenama, naši primarni proizvođači imaju niske cene i naša zarada je simbolična. Mislim da nas čeka ekonomska kriza od jeseni i bojim se da će to loše odraziti i na ratare. Mi nemamo takve subvencije kao druge države, nemamo nikakve olakšice i ozbiljno smo ugroženi monopolima na tržištu. Sad nakon žetve pšenice ima nešto manje radova, ali u avgustu počinje kampanja, obrada njiva i priprema, stiže ubrzo suncokret i kukuruz, pa jesenja setva. Praktično, pun gas do kraja godine. Mi ne stajemo, ne treba zbog tog ni da nas drugi zaustavljaju - objašnjava Slavko Vukov.

Miroslava Pudar

Kako su frizerski saloni preživeli vanredno stanje

Da li frizere čeka oporavak do kraja godine?

Poželeti se ljudi frizera. Jedva dočekali da počnemo da radimo. Svima kosa porasla, pa smo prvih desetak dana od otvaranja imali puno posla - veselo nas dočekuje Julijana Pavlović, poznata kao frizerka Juca.

Inače frizerski salon Juca čiji je vlasnik Jucin sin Uroš, takođe frizer, dočekao je 13. rođendan u karantinu, zatvoren, čekajući da prođe virus i zabrane kretanja kako bi opet dočekao mušterije.

Od 22. marta salon nije radio, a i prethodnu nedelju, od kad je uvedeno vanredno stanje kao i da nije radio, niko da uđe. Mesec i po dana sedenja kući je nekako prošlo, rezerve su se potrošile. Nije se radilo, a račune treba platiti.

„Taksi su ti zanati. Kada radiš imaš para, a kada ne radiš nema ni para. Sad će nam dobro doći ovaj minimalac od države“, govori nameštajući ogrtač oko vrata mušteriji.

Ko bi rekao da će jedna od stvari koja će najviše nedostajati ljudima u karantinu to što ne mogu da odu kod frizera.

„Zvali su me često dođe je salon bio zatvoren. Pa pitaju što ne radimo, pa kada ćemo otvoriti, pa da li mogu samo njega da ošišam. Ali nismo hteli ni da kršimo propise, a ni da rizikujemo zdravlje“, objašnjava Juca dok kruži po glavi mašinicom.

Frizerski saloni su otvoreni 27. aprila, ali šišanje nije više ta-

ko jednostavno kao ranije. Postoje brojna pravila i za vlasnike salona i za posetioce. Maska je obavezna, mada poprilično otežava posao kada treba srediti kosu oko ušiju.

Salon se redovno dezinficuje, a u njemu mogu biti samo dva radnika i dvoje mušterija. Razmak između dve stolice mora biti dva metra.

Ova pravila se menjaju pod pritiskom vlasnika frizerskih salona, jer ima i velikih radnji u kojima je zaposleno i pet, šest ljudi i koje imaju i pedesetak kvadrata.

Propisi strogi i nelogični

Dragan Živić, predsednik Udruženja frizera, kozmetičara, pedikira, manikira i vlasuljara iz Niša, kaže da su propisi posle otvaranja salona strogi i malo nelogični.

„Ne može da bude više od četiri osobe u salonu i ko ima pet, šest radnika, dok dvoje radi ostali moraju da budu napulju. Mušterije moraju da nose maske, ali je to onda neugodno za rad. Redovno se sterilise alat, dolazi se samo na zakazivanje, jer nema čekanja u salonu. Ne smemo da uključujemo klima uređaje, pa je vruće, posebno pod maskama“, objašnjava Živić dodajući da su im ipak izašli u susret tako da ne moraju da nose rukavice.

Većina frizerskih salona nalazi se u zakupljenim lokalima, a kirija predstavlja ozbiljan trošak ako se ne radi. Živić kaže da je većina zakupodavaca izašla u susret ili prepolovivši kiriju ili uopšte ne naplativši.

„Doduše bilo je nekih slučajeva da su tražili celu rentu, ali to je retko. U Nišu je krizni štab odlučio da ne naplaćuje zakup u lokalima koji su u vlasništvu grada, pa je i to pomoglo“, kaže Živić.

Ipak tek sada frizere čeka komplikovan period. Dolazi na red plaćanje računa za komunalije, poreze...

„Osetiće se posledice krize i dalje, ali vraćamo se polako u normalu“, kaže Živić koji takođe ukazuje na neolajnu konkurenciju. „Tokom vanrednog stanja radilo se na crno, po kućama, pa su mnogi tako i nastavili. Mi smo pisali premijerki sa molbom da uradi nešto po tom pitanju“, napominje Živić.

Inspekcije za sada samo upozoravaju

Bane Babić, predsednik Saveza frizera Srbije, kaže da su u početku nevolje izazvale lokalne samouprave zato što nisu istovremeno uvodile zabrane rada. „Imali smo da ne radi Šabac i Loznica, ali rade Beograd, Novi Sad i Kragujevac, pa su frizeri iz gradova koji su zatvoreni negodovali. Mi smo se od početka bo-

Promet taksi saobraćaja u Nišu za vreme vanrednog stanja bio minoran, a sada je prepolovljen

Povratak taksista u redovan rad tek 2021.

Vozaci niškog Siti taksija (City taxi) su za vreme policijskog časa, uvednog tokom vanrednog stanja zbog epidemije korona virusa u Srbiji, vozili na posao zdravstvene radnike, policajce, vojnike ili fabričke radnike.

Prebacivali su bolesnu decu do lekara ili trudnice na porodaj. Onima koji to sami nisu mogli ili smeli kupovali su namirnice. Radili su svakodnevno, „od nula do 24“.

Uprkos tome što su bili jedino taksi udruženje u Nišu koje je radilo tokom zabrane kretanja, a radi bez prekida i danas, od početka epidemije su zabeležili pad prometa i prihoda za čak jednu trećinu.

Druge taksi udruženja u Nišu su u još težem položaju, a neka su pred gašenjem. Njihovi predstavnici procenjuju da će im za povratak na poslovanje pre epidemije biti potrebno bar godinu dana.

Nemanja Krstić iz Siti taksija kaže da je ovom udruženju odmah nakon ukidanja vanrednog stanja obim posla prepolovljen. Prema njegovim rečima,

neto zarada taksista sada je niža za 30 odsto, ali oni još uvek uspevaju da plate poreze i doprinose državi.

Krstić precizira da je ovo taksi udruženje na početku vanrednog stanja funkcionisalo u znatno manjem obimu, sve dok se nije proćulo da radi i u vreme policijskog časa. Sredinom marta je podnelo zahtev za dozvole za vožnju tokom zabrane kretanja za 30-ak taksista, ali se brzo ispostavilo da je taj broj nedovoljan.

Teško su došli do dozvola za još 15-ak taksista, koje im je na kraju izdao gradski štab za vanredne situacije.

- Uprkos tome što je ovo jedna ozbiljna epidemija, niko od naših vozača nije zarazio. Oni nisu bili ni uplašeni zbog epidemije, možda i zbog toga što je naš prosek godina oko 30. Naravno, bilo je straha i opreza kada vozimo zdravstvene radnike, pa nam oni pričaju kakva je stvarna situacija, ali kada odemo kući, gde nas čekaju trudna žena ili deca - objašnjava Krstić.

Ivan, koordinator niškog VIP taksija (VIP taxi), kaže da

to udruženje skoro da nije imalo posla tokom vanrednog stanja. Nisu bile sporne dozvole za rad u vreme policijskog časa, koje je bilo moguće dobiti, već su, kaže, brinuli pre svega o bezbednosti vozača.

- Epidemija je učinila svoje i u to vreme smo radili na minimalnom nivou. Sada je značajno bolje, ali još nismo uspeali da se vratimo na vreme pre korone. Možda se to dogodi tamo negde u poznu jesen, pod uslovom da do tada ne bude drugog talasa epidemije - procenjuje on.

Dragan Radulović, supervzor u Bros taksiju (Bros taxi), dodaje da je za funkcionisanje ovog vida prevoza od velike važnosti da li rade škole, fakulteti ili vrtići.

- Pitanje kako poslujemo je najteže pitanje. Verovatno smo u minusu. Da nije pomoći Vlade Srbije, odnosno obezbeđivanje tri minimalna lična dohotka za svakog zaposlenog, ne znam da li bismo opstali. Situacija je, dakle, sve sve lošija i teško je predvideti kada će biti bolje - kaže Radulović.

Manja taksi udruženja ozbiljno ugrožena: Korona znatno smanjila biznis u Nišu

Milan Stanković iz Bum pink taksija (Boom pink taxi) kaže da je za vreme vanrednog stanja radilo samo četvoro ili petoro vozača iz ovog udruženja, a da je promet danas niži za više od 50 odsto nego pre epidemije.

Najveća taksi udruženja uspevaju da opstanu, ali su ona manja ozbiljno ugrožena. Zbog izuzetno teške situacije, neka od njih se spajaju i udružuju.

- Taksisti sada ne zarađuju ni

hiljadu dinara dnevno. Kada od tog novca plate ručak i još neke troškove, odu kući sa 300 do 400 dinara. Zapravo, nama od ukupnog pazara ostane neto 20 do 30 odsto, pošto smo paušalci koji sami plaćaju poreze i doprinose. U praksi, međutim, nemamo ni toliko, jer od tog novca a popravljamo automobile. Najbolje je bilo 2000-tih godina, i zbog cene taksi vožnji i zbog cene goriva - kaže Stanković, koji taksira od 2004.

Niški taksisti dodaju da aktuelnu situaciju komplikuje i strah građana od zaraze korona virusom. Nije malo onih koji i

danas ulaze u vozila sa strahom, maskama, rukavicama ili vizirima, kao u vreme najveće epidemije.

Upravo zbog psihološke sigurnosti svojih klijenata, taksisti nose maske, u nekim vozilima između prednjih i zadnjih sedišta postoje folije, a suvozačev sedišta ostaje prazno.

Vozila se, tvrde oni, uglavnom redovno dezinficuju. Za deo građana, međutim, ovakve mere zaštite još uvek nisu dovoljne da se bez bojazni odluče za vožnju taksijem, kao pre epidemije.

Zorica Miladinović

Zbog straha od epidemije građani sve češće kao prevozno sredstvo biraju dva točka

Korona dovela do pomame za biciklima

Ove godine Svetski dan bicikala 3. jun svet je dočekao u postpandemijskom raspoloženju. Vanredno stanje i policijski čas omeli su ciklonaute u prolećnim vožnjama, ali je zato uklanjanje vanrednog stanja označilo juriš na prodavnice bicikala i servisne radionice.

Osim što je proleće sezona bavljenja sportom napolju, pa i vožnje bicikala, prema nekim procenama broj ljudi zainteresovanih za vožnju biciklom ove godine povećan je za 30 odsto u odnosu na prethodne godine.

Osim što je bicikl sve popularniji vid prevoza iz ekoloških razloga, zbog sasvim praktičnih motiva poput izbegavanja gužve u saobraćaju, ovih dana sve više postaje i konkurencija javnom prevozu.

U strahu od virusa građani sve češće biraju da umesto prenatrpanim autobusima koriste alternativne vidove prevoza među kojima, pored električnih vozila poput trotineta i bicikla, dominira stari dobri dvotočkaš koji radi samo na ljudski pogon.

Predrag Joksimović iz Marikoni sporta, koji se bavi proizvodnjom, uvozom i rentiranjem bicikala ističe da ovu industriju definitivno nije pogodila kriza.

„Za vreme policijskog časa opala nam je tražnja za rentiranjem bicikala, ali nam je porasla prodaja i to onlajn. Nakon ukidanja policijskog časa i vanrednog stanja naglo je skočila tražnja i za iznajmljivanjem i za prodajom. Skoro sve kategorije bicikala su se tražile, a najviše gradski i to oni u vrednosti do 25.000 dinara. Zanimljivo je da se oni više koriste kao prevozno sredstvo nego samo za rekreaciju“, objašnjava Joksimović.

Srpska industrija bicikala poslednju deceniju beleži stalni rast, a nekoliko kompanija koje u Srbiji proizvode bicikle su u poslednjih šest, sedam godina udvostručile izvoz. Sa 5,9 miliona dolara u 2011. izvoz je prošle godine dostigao više od 14 miliona evra.

Ova godina biće sasvim sigurno rekordna jer mediji izveštavaju da u SAD nema do-

voljno bicikala da se zadovolji ogroman rast tražnje, a slično je i u Evropi gde je sve češća pojava da gradske vlasti odvajaju postojeće trake za automobilske prevoz i preimenuju ih za bicikle.

Joksimović napominje da radnici u njihovoj proizvodnji ne mogu da postignu da proizvedu bicikala koliko se prodaju.

„Svaki nov bicikl znači i nulti servis, tako da imamo pune ruke posla. Osim toga deluje da su svi koji imaju neki stari bicikl u garaži odlučili da ga dovezu na servis ovog proleća. Verujem da su ljudi bili željni pokreta, otvorenog prostora i bilo kakvog sporta, a bicikl je jednostavno rešenje i za sport i za odlazak na posao“, objašnjava on.

Gledajući internet oglase, ali i buvljake reklo bi se da tržište polovnih bicikala cveta, ali Joksimović ocenjuje da to nije pretnja.

„Tražnja za polovnim biciklima će verovatno uvek biti jaka, ali raste tražnja i za novim biciklima“, kaže on.

Neki od brojnih biciklista

Foto: BETAPHOTO DRAGAN GOJKO

na beogradskom keju kod SC Srđan Gale Muškatirović ističu da je bicikl najjednostavniji i najzanimljiviji način da se ljudi bave sportom i provedu vreme napolju.

Drugi, koji su vožnju autobusom ili volan automobila zamenili za okretanje pedala tvrde da je daleko brže i jednostavnije stići na posao biciklom, jer ih ne pogađa saobraćajna gužva, nemaju problema sa parkiranjem i ne moraju da se voze javnim prevozom i strahuju od zaraze.

Prema rečima stručnjaka, za relacije pet do sedam kilometara bicikl je idealan za gradski prevoz. Ono što je problem je ja-

ko malo biciklističkih staza pogotovo u centru Beograda, a biciklisti se žale i na nepoštovanje od strane vozača automobila.

Inicijativa nekoliko udruženja građana da se žute trake tokom pandemije kovida 19 preimenuju za bicikliste po ugledu na evropske metropole nije prošla kod gradskih vlasti Beograda iako je recimo gradski urbanista u martu, kada je značajno redukovao javni prevoz zbog epidemije, pozvao građane da voze bicikl kao optimalan vid prevoza.

Svetska zdravstvena organizacija pozvala je građane koji su tokom pandemije morali da se kreću da koriste bicikle, a Grad-

ski zavod za javno zdravlje Beograda je povodom Svetskog dana bicikla objavio na svom sajtu da vožnja bicikla snižava krvni pritisak, jača naše srce, poboljšava funkciju pluća, povećava potrošnju energije čime omogućava našem organizmu da sagori višak masti i reguliše telesnu težinu, održava tonus naših mišića, pre svega nogu, sedalne regije i stomaka, a ujedno smanjuje i nivo stresa i napetosti.

„Shodno svemu navedenom smanjuje rizik od nastanka gojaznosti, kardiovaskularnih i mnogih drugih hroničnih oboljenja“, kažu u Gradskom zavodu za javno zdravlje.

Miloš Obradović

Korona naučila građane da hranu naručuju preko interneta

Dok drugi dele otkaze, onlajn dostava zapošljava

Dostavljači, pre svega hrane, tokom vanrednog stanja imali su pune ruke posla.

Jednog od njih, Nemanju Milosavljevića, zatekli smo usred posla, ručak u restoranu Korčagin bio je spreman za dostavu.

„Tokom policijskog časa nigde nije bilo ljudi i to je bilo čudno. Bilo je malo više posla za nas nego inače, a zaposleni su i novi dostavljači. Finansijski, mi smo možda jedina bransa koja je profitirala u vreme korone, kada je dosta ljudi izgubilo posao“, kaže za Danas Milosavljević, dostavljač Wolta.

Tokom trajanja policijskog časa, kako kaže, poručivanje hrane dosta se povećalo. Dosta je dobro išlo i tokom izolacije, jer nije bilo gužvi u saobraćaju. Ljudi su, ističe on, baš svašta poručivali, pice, roštilj, čak i oni koji pre nisu imali naviku da naručuju hranu počeli su to da čine tokom policijskog časa, jer nisu mogli da izlaze.

„Možda je ljude mrzelo da spremaju kući, a možda su i za boravili da kupe neke namirnice pred vikend, u periodima dvostrukog policijskog časa. Pošto smo imali beskontaktnu dostavu - korisniku porudžbinu ostavimo ispred vrata, pozvoni-

mo i odemo, a dešavalo nam se da u napomenama na aplikaciji kažu da hranu ostavimo i tri metra od otirača, daleko od vrata. To je bilo interesantno“, pri-seća se Milosavljević.

Korone se, napominje, nije plašio, ali je iz mera predostrožnosti nosio maske i rukavice.

„Bilo je i više bakšiša, a subotom i nedeljom kad je vreme bilo lepo i kada obično ljudi izađu napolje, nije bilo nigde nikoga“, kaže naš sagovornik i naglašava da je to njima za posao odgovaralo jer nije bilo gužve po gradu, pa su čak i pre vremena stizali do restorana i korisnika.

U Woltu, aplikaciji koja je pre svega orijentisana na restorane i restoransku hranu, za naš list kažu da je nakon zatvaranja restorana tokom vanrednog stanja samo kuhinjama bilo dozvoljeno da pripremaju hranu, tako da su ljudi jedino imali opciju da naruče hranu ukoliko nisu želeli da kuvaju.

„Zahvaljujući našim partnerskim restoranima i dostavljačima herojima, građani Beograda i Novog Sada su imali šansu da naručuju najrazličitiju hranu u periodu od 9.30 do 23 časa“, ističu Marina Mandić iz Wolta.

Oni su i posle ukidanja van-

Foto: Follet Aleksandra Barđa

rednog stanja nastavili da se pridržavaju mera, a korisnicima je i dalje automatski označena opcija beskontaktno dostave na aplikaciji. Wolt, napominje, nije otpuštao svoje zaposlene, već su nastavili u smeru koji je bio planiran i pre korone.

„Radili smo na pronalaženju novih ljudi tamo gde smo imali potrebu za većom radnom snagom, a intervjui su vođeni onlajn. Od početka operacija u Beogradu imali smo zais-ta veliko interesovanje za posao dostavljača, ali smo primetili da se interesovanje još više povećalo tokom pandemije. Bilo je dostavljača koji su nam se pridružili samo privremeno, dok se ne vrate svom uobičaje-

nom poslu, ali i onih koji su ostali sa nama i nakon krize“, ističe Marina Mandić.

Oni su najviše sarađivali sa restoranima, a posebno su, kako napominje, ponosni na opciju beskontaktno dostave koju su uveli u rekordnom roku. U budućnosti prostora za rast ima, tvrdi, a tokom proteklih par meseci, prepoznali su potrebu da prošire svoj asortiman tako da sada pored restoranske hrane, dostavljaju i namirnice, drogerijske proizvode, cveće.

„Plan nam je da Wolt aplikacija postane „one-stop shop“ gde će korisnik moći da dobije šta god poželi, isporučeno na željenu lokaciju u roku od pola sata“, ističe naša sagovornica.

Uvođenje vanrednog stanja bilo je izazovno za sve, tako i za ljude koji rade za sajt Donesi.com. Tokom prvih dana, više od 50 odsto restorana sa njihove platforme prestalo je sa radom.

„Taj period bio je presudan i zahvaljujući dobroj organizaciji, uspeali smo da dobijemo par meseci, prepoznali su potrebu da prošire svoj asortiman tako da sada pored restoranske hrane, dostavljaju i namirnice, drogerijske proizvode, cveće.“

va Srbije i sarađuje sa 900 restorana.

Problema sa radnom snagom, kako kaže, nije bilo jer su svi zaposleni radili punim kapacitetom, čak su u nekom momentu i povećali broj dostavljača.

„Dostava hrane iz restorana svakako je nešto po čemu smo prepoznati u zemlji i regionu. Sa druge strane, osluškujući potrebe naših korisnika, odlučili smo da svoje poslovanje proširimo i na supermarket i apoteke što se posebno korisnim pokazalo tokom trajanja vanrednog stanja. Kada govorimo o gradovima, u svim gradovima je bilo posla, naravno proporcijalno veličini grada“, napominje Anja Đurić.

Ona ističe kako je protekli period u mnogome promenio navike potrošača, te da su se sada onlajn kupovini okrenuli i oni koji možda do sada u tome nisu bili vični.

Ljiljana Bukvić

Tekstovi su nastali u okviru projekta koji finansijski podržava Ambasada Norveške u Beogradu. Stavovi izneti u tekstovima su stavovi autora i nužno ne izražavaju stavove Norveške ambasade, Balkan Trust for Democracy i German Marshall Fund kao partnera.